
НАУКОВІ ПОСТАТІ УКРАЇНСЬКИХ МОВОЗНАВЦІВ

УДК 811.161.2'27Соколова

І.І. БРАГА, кандидат філологічних наук,
старший науковий співробітник відділу стилістики,
культури мови та соціолінгвістики
Інститут української мови НАН України
вул. Михайла Грушевського, 4, м. Київ, 01001
E-mail: iibraha17@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-6903-0409>

О.М. ДАНИЛЕВСЬКА, доктор філологічних наук,
старший науковий співробітник відділу стилістики,
культури мови та соціолінгвістики
Інститут української мови НАН України
вул. Михайла Грушевського, 4, м. Київ, 01001
E-mail: ocl3556261@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-7847-8499>

ГЛИБИНИ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ ТА ГРАМАТИКИ В ДОСЛІДЖЕННЯХ ПРОФЕСОРА СВІТЛАНИ ОЛЕГІВНИ СОКОЛОВОЇ

18 квітня 2025 року відсвяткувала ювілей доктор філологічних наук, професор завідувач відділу стилістики, культури мови та соціолінгвістики Інституту української мови НАН України Світлана Олегівна Соколова — знана в Україні та поза її межами дослідниця, яка у своїй науковій праці талановито поєднує вивчення граматичного ладу української мови і соціальних аспектів її функціонування.

Обставини, що зумовили розширення кола наукових зацікавлень С.О. Соколової долученням до граматичної проблематики соціолінгвістичної, спершу видаються випадковими, проте за глибшого розмірковування в них нескладно віднайти доленосні сенси, що надають життєвим колізіям провісницької мудрости. Певний символізм можна вбачати, зокрема, у тому, що соціальні аспекти функціонування мов в Україні потрапили у фокус наукових студій Світлани Олегівни ще тоді, коли вона, навчаючись в аспірантурі Інституту

Цитування: Брага І.І., Данилевська О.М. (2025). Глибини соціолінгвістики та граматики в дослідженнях професора Світлани Олегівни Соколової. *Українська мова*, 2 (94), 118—126.

© Видавець: ВД «Академперіодика» НАН України, 2025. Статтю опубліковано на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

мовознавства імені О.О. Потебні, узялася розпрацьовувати питання категорійної граматики та зосередилася на з'ясуванні морфологічних наслідків українсько-російської двомовності в системі дієслів. Згодом С.О. Соколова стала авторкою відповідного розділу в колективній монографії «Українсько-російська двомовність: Соціолінгвістичний аспект» (1988); тогочасні спостереження враховано і в докторській дисертації — «Префіксальні дієслова у системі міжрівневих мотиваційних відношень» (2004). Коли ж у 2009 р. С.О. Соколова очолила відділ соціолінгвістики в Інституті української мови НАН України, вона не тільки не полишила дослідження в царині граматики, а й розширила їх, доповнивши порівняльними студіями близькоспоріднених мов, заглибившись у проблеми білінгвізму, теоретичної морфології, аспектології, граматичної лексикиграфії. Світлана Олегівна і далі працює в Комісії з аспектології при Міжнародному комітеті славістів, бере участь у наукових заходах дослідників граматики, публікує статті відповідної тематики в авторитетних вітчизняних і міжнародних виданнях. Вагомий результат цього напряму наукової діяльності С.О. Соколової — розділ у колективній праці «Грамматика сучасної української мови. Морфологія» (2017) та монографія «Аспектуальні категорії українського дієслова» (2021).

Внутрішні закони мови — оптика, яку Світлана Олегівна прагне застосувати і в соціолінгвістичних студіях. Закономірно, що, очоливши соціолінгвістичний напрям досліджень в Інституті української мови НАНУ, ювілярка надихнулася можливістю зануритися у вивчення того, як суспільні явища відображено в мові, — проблему, що її вона і сьогодні визначає як «найпривабливішу для мовознавця, який тяжіє до аналізу власне мовних явищ, оскільки відкриває доступ до самого “тіла” мови, конкретних текстів — як писемних, так і усних»¹. Такому баченню дослідницьких перспектив на ниві української соціолінгвістики сприяв і досвід виховання в родині науковців-філологів (мовознавство є для Світлани Олегівни фамільною спадщиною), і власний досвід мовної трансформації, пов'язаний із переїздом її, студентки філологічного факультету, до українського Криму, — особистісний вимір мовного буття в Україні, що визначав і визначає гуманістичний, виражений і науково неупереджений підхід дослідниці до аналізу мовної взаємодії в українських реаліях кінця ХХ — першої чверті ХХІ ст.

Тонке соціальне чуття, глибоке розуміння фактів і явищ, у яких оприявлено суспільну природу мови, усвідомлення ролі соціолінгвістичного знання

¹ Соколова С.О. (2024а). Соціолінгвістичне знання як рушій національно-мовної трансформації суспільства. С.О. Соколова (ред.), *Український етномовний континуум в умовах війни Росії проти України: монографія* (с. 8). Київ: Інститут української мови НАН України. (Електронне видання). <https://surl.li/uopvlp> (дата звернення: 20.04.2025).

в процесах повнофункційного утвердження української мови як державної та принципова громадянська позиція і відповідальність ученого-українознавця схилили шальки терезів у розгортанні соціолінгвістичних досліджень у відділі на користь макросоціолінгвістичної парадигми — і С.О. Соколова зосередилася на вивченні особливостей функціонування державної української мови «тут і тепер», тобто на напряміві, який вибудовує соціолінгвістичне підґрунтя мовної політики та мовного планування в державі. Така різнобічність лінгвістичного таланту Світлани Олегівни зумовлює оригінальність її індивідуальної дослідницької методики, що передбачає новаторське застосування як традиційних лінгвістичних методів, так і методів із суміжних галузей, передусім соціології та психолінгвістики, і забезпечує системність, наукову достовірність результатів експериментальних досліджень та обґрунтованість теоретичних узагальнень і практичних рекомендацій. Наукова діяльність ювілярки — яскравий приклад праці за покликанням, праці, *що в творчість перейшла*. Ця метафора М.Т. Рильського, яка в лаконічній поетичній формі втілює ідеал праці як творчості і є наскрізною для філософії неокласицизму, влучно характеризує лінгвомислення С.О. Соколової: спираючись на мовознавчу традицію, дослідниця послідовно розширює межі пізнання мови, утверджує міждисциплінарний підхід як найбільш продуктивний в осягненні соціокультурних аспектів функціонування мов на прикладі української.

Щоб окреслити можливості, межі та інструменти впливу суспільства на мову і на цій підставі обґрунтувати рекомендації з реалізації державної мовної політики, потрібно було передусім усебічно вивчити об'єкт у часовому зрізі, який С.О. Соколова визначає як «переламні моменти розвитку суспільства, насамперед пов'язані зі зміною національно-мовних пріоритетів»². Мовна трансформація України, свідками якої ми є, переконує, що обрана дослідницею стратегія стала релевантною тим соціальним процесам, які визначали розвиток українського суспільства від початку ХХІ ст. і, відповідно, становище української мови в ньому.

Пріоритетного значення С.О. Соколова надає комплексному вивченню мовної ситуації в Україні в усьому розмаїтті територіальних і соціоментальних особливостей. Соціокультурна та комунікативна неоднорідність простору української мови, зафіксована багатьма соціологічними обстеженнями, потребувала фахового осмислення мовознавцями. Зокрема, надто очевидним для Світлани Олегівни як дослідниці проблем білінгвізму було те, що багато соціологів, захоплених оптимістичними прогнозами з приводу масової двомовності українського суспільства, не бачили її прихованих небезпек для стану української мови, психолінгвальних механізмів, які блокують в умовах білінгвізму близькоспоріднених мов перехід на комунікативно слабшу мову (саме такою до російсько-української війни внаслідок спадку попередніх історичних періодів була українська). На підставі результатів одного з перших цільових опитувань, яке дослідниця провела в Києві, обґрунтовано

² Там само.

висновок про негармонійність двомовності киян, пор.: «Найбільше виявлено респондентів, які самі оцінюють себе як таких, що вільно володіють і українською, і російською мовами (136 осіб, або 72,34 % від опрацьованих 188 анкет), проте їхня реальна мовна характеристика неоднорідна, оскільки менше половини представників цієї спільноти (44,85 %) зазначили, що їм однаково *комфортно спілкуватися* обома мовами, а решта приблизно рівною мірою віддають перевагу одній з мов (27,21 % — українській, 27,94 % — російській, тобто білінгвізм у них не є гармонійним»³. І хоч, як зауважує С.О. Соколова, між соціологією мови і соціолінгвістикою немає чіткої межі, прерогатива саме мовознавців — звертати увагу на найвразливіші ділянки прояву мови, виявляти особливості її функціонування і визначати її місце в соціолінгвістичній класифікації мов⁴. Саме такі завдання є ключовими для наукових тем під керівництвом професора С.О. Соколової, а саме:

- 1) «Мовний побут сучасного українського міста» (2011—2015 роки);
- 2) «Територіальні та соціокультурні умови функціонування української мови в Україні» (2016—2020 роки);
- 3) «Динаміка мовної ситуації в Україні воєнного й повоєнного часу» (2022—2024 роки);
- 4) «Українська мова як державна у взаємодії з іншими мовами України» (2021—2025 роки).

Робота над цими темами дала змогу розробити теоретичні засади макросоціолінгвістичних досліджень мовної ситуації в державі, випрацювати концепцію та методику соціолінгвістичних зрізів за комплексом кількісних, якісних та оцінних параметрів, започаткувати системний збір даних для вимірювання динаміки мовної ситуації за низкою ознак із застосуванням методів масового та цільового опитувань на базі Інституту української мови НАН України, що заклало фундамент для формування корпусу емпіричних матеріалів і відкрило перспективу для майбутніх порівняльних соціолінгвістичних студій.

С.О. Соколова стала натхненним організатором і безпосереднім учасником значущих наукових заходів, що відбувалися в Інституті української мови НАН України та об'єднали соціолінгвістів України і зарубіжжя, як-от: міжнародної наукової конференції «Мова, культура, самоідентифікація» (18 червня 2013 р.); круглого столу «Українська мова в засобах масової комунікації сьогодні» (26 листопада 2013 р.); відкритого наукового семінару із соціолінгвістики «Мовна ситуація в Україні з позицій макро- та мікросоціолінгвістики» (3 квітня 2019 р.); усеукраїнського наукового семінару молодих учених «Мовна ситуація у сфері обслуговування України: виклики і перспективи» (25 березня 2021 р., спільно з Радою молодих уче-

³ Соколова С.О. (2013). Основні типи мовної поведінки киян (за даними анкетування). *Українська мова*, 2, с. 45.

⁴ Залізник Г.М., Соколова С.О. (2023). Параметри вивчення мовної ситуації України з погляду соціологів і лінгвістів. С.О. Соколова (ред.), *Територіальні та соціокультурні умови функціонування української мови в Україні: монографія* (с. 32). Київ. (Електронне видання). <https://surl.li/bjlxkw> (дата звернення: 30.04.2025).

них Інституту української мови НАНУ); міжнародної наукової конференції «Український етномовний континуум в умовах війни Росії проти України» (10—11 жовтня 2023 р.); усеукраїнського соціолінгвістичного семінару «Мова і російсько-українська війна в Україні» (30 листопада 2023 р., спільно з Радою молодих вчених Інституту української мови НАН України та Львівським національним університетом імені Івана Франка).

Наукова діяльність професора С.О. Соколової має міжнародний резонанс. Вона є членом Міжнародних комісій з аспектології та із соціолінгвістики при Міжнародному комітеті славістів. У вересні 2024 р. її обрано почесним членом Комісії із соціолінгвістики Міжнародного комітету славістів. Здобутки української соціолінгвістики С.О. Соколова активно пропагує на міжнародних симпозіумах, конференціях, з'їздах. Зокрема, брала участь у засіданнях XV та XVI міжнародних з'їздів славістів, де разом із співробітниками підготувала колективні доповіді «Типи мовної поведінки в сучасному слов'янському білінгвальному мегаполісі» (С.О. Соколова, В.М. Труб, О.М. Данилевська, О.Г. Руда; 20—27 серпня 2013 р., Мінськ, Білорусь) та «Територіальні та соціокультурні аспекти функціонування сучасних слов'янських мов як державних» (С.О. Соколова, О.М. Данилевська, О.Г. Руда; 20—27 серпня 2018 р., Белград, Сербія), виголошувала доповіді на засіданнях Комісії із соціолінгвістики (2016 р., Банська Бистриця, Польща; 2019 р., Рієка, Хорватія) при Міжнародному комітеті славістів, а також на міжнародних наукових конференціях із серії «Слов'янські мови в соціолінгвістичній перспективі» Комісії із соціолінгвістики при Міжнародному комітеті славістів — 3-й «Соціокультурні аспекти в слов'янських мовах», 6-й «Пограниччя слов'янського регіону на межі 20-го і 21-го століть: Мова — Суспільство — Культура — Ідентичність» (8—10 вересня 2022 р., Вільнюс, Литва), 7-й «Соціолінгвістика в слов'янських лінгвістичних дослідженнях. Теорія і практика» (12—14 вересня 2024 р., Ряшів, Польща).

Важливе значення для реалізації масштабних соціолінгвістичних завдань із вимірювання динаміки мовної ситуації в Україні мало налагодження міжнародної співпраці, що дало змогу залучити до організації досліджень грантові кошти.

Із травня 2016 року мовознавці Інституту української мови НАН України під керівництвом С.О. Соколової долучилися до міжнародного проєкту за підтримки фонду Фольксваген «Bi- and multilingualism between conflict intensification and conflict resolution. Ethno-linguistic conflicts, language politics and contact situations in post-Soviet Ukraine and Russia» (Бі- та мультилінгвізм: між інтенсифікацією конфлікту та його розв'язанням. Етнолінгвістичні конфлікти і контактні ситуації в пострадянських Україні та Росії) AZ № 90217 (травень 2016 р. — квітень 2019 р.). У межах проєкту С.О. Соколова взяла участь у таких міжнародних наукових конференціях, як «Бі- і мультилінгвізм: між інтенсифікацією і розв'язанням мовного конфлікту. Етнолінгвістичні конфлікти, мовна політика і контактні ситуації в Україні та Росії» (Інститут славістики Гіссенського університету ім. Юстуса Лібіґа, Гіссен, Німеччина, 6—7 червня 2017 р.) і «Мови в конфліктних ситуаціях. Виклики

і перспективи — Росія та Україна» (Інститут славістики Гіссенського університету ім. Юстуса Лібіга, Гіссен, Німеччина, 15—16 квітня 2019 р.).

Від 2020 р. разом зі співробітниками групи соціолінгвістики долучилася до міжнародного наукового проєкту “Contested language diversity — dealing with minority languages in Ukraine” («Дебати щодо мовного розмаїття: менеджмент мов меншин в Україні») під загальним керівництвом професора, доктора Моніки Вінгендер з Університету Юстаса Лібіга в Гіссені в рамках другої пропозиції фонду Фольксваген. У межах виконання міжнародного проєкту професор С.О. Соколова взяла участь у міжнародному семінарі «Методика дослідження мовної біографії» (Гіссен, Німеччина, 19 березня 2021 р.), а також була співорганізатором і учасником міжнародної онлайн-конференції «Дебати щодо мовного розмаїття в сучасній Україні: мови національних меншин, білінгвізм та мовні ідеології у воєнні часи» (21 жовтня 2022 р., Гіссен, Німеччина) разом із науковцями Інституту славістики Гіссенського університету ім. Юстуса Лібіга, Ужгородського національного університету та Ізмайльського державного гуманітарного університету. Результати міжнародної співпраці висвітлено у трьох колективних монографіях, опублікованих за кордоном англійською і німецькою мовами⁵.

Значення зібраних і проаналізованих у межах міжнародних проєктів матеріалів полягає в тому, що вони можуть слугувати основою для порівняння з наступними зрізами, адже, як слушно зауважує С.О. Соколова, «динаміку мовної ситуації найоб’єктивніше ілюструють результати опитувань, здійснених за тією самою або подібною методикою, оскільки нерідко відмінності в результатах, отриманих різними дослідниками, можна пояснити не лише об’єктивними причинами (інша спільнота, інший час), а й особливостями формулювання запитань, які на перший погляд здаються однаковими, запропонованими варіантами відповідей на ці запитання тощо»⁶. Долучаючи до аналізу динаміки мовної ситуації в Україні дані різних опитувань, дослідниця завжди зважає на інструментальний складник, оскільки саме він пояснює коливання результатів, уможливаючи їх коректне порівняння. На думку С.О. Соколової, навіть незначні відмінності у формулюванні запитань про рідну мову, мову повсякденного

⁵ Müller D., Wingender M. (Eds.). (2020). Discourse and Practice of Bilingualism: Contemporary Ukraine and Russia/Tatarstan. *Interdisziplinäre Studien zum östlichen Europa*, 7. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag. <https://doi.org/10.2307/j.ctv1c9hm7h>; Müller D., Wingender M. (Eds.). (2021). Language Politics, Language Situations and Conflicts in Multilingual Societies: Case Studies from Contemporary Russia, Ukraine and Belarus. *Interdisziplinäre Studien zum östlichen Europa*, 12. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag. <https://doi.org/10.13173/9783447392365>; Kiss N., Wingender M. (Eds.). (2025). Contested Language Diversity in Contemporary Ukraine: National Minorities, Language Biographies, and Linguistic Landscape. Ibidem Press.

⁶ Соколова С.О. (2024а). Соціолінгвістичне знання як рушій національно-мовної трансформації суспільства. С.О. Соколова (ред.), *Український етномовний континуум в умовах війни Росії проти України: монографія* (с. 9). Київ: Інститут української мови НАН України. (Електронне видання). <https://surl.li/uorvlp> (дата звернення: 20.04.2025).

спілкування, мову спілкування в родині тощо і різний набір пропонованих варіантів відповідей потрібно брати до уваги, перш ніж на підставі зіставлення кількісних даних робити висновок про ту чи ту тенденцію. Дослідниця постійно застерігає від спокуси порівнювати непорівнюване: наприклад, дані масових опитувань і цільових, проведених на обмеженій і нерепрезентативній групі респондентів.

У своїх дослідженнях С.О. Соколова обґрунтувала методику комплексного аналізу мовної ситуації в Україні, довівши на переконливій емпіричній базі зв'язок між індивідуальним мовним вибором (мовною поведінкою індивіда) та динамічними процесами, що визначають профілі мовної ситуації в регіональному та загальнодержавному вимірах для певних історичних періодів. Багатолітні спостереження за динамікою мовної взаємодії в Україні та опрацювання результатів соціолінгвістичних замірів дали підстави для обґрунтованого висновку про те, що «сучасне українське суспільство перебуває на шляху від переважання українсько-російської двомовності до відносно ендоглосної ситуації з переважанням української мови як державної і водночас мови повсякденного спілкування більшості громадян»⁷.

Спостереження за вживанням української мови в повсякденні в різних соціальних групах, що триває майже десятиліття, дає змогу дослідниці пояснювати, за рахунок яких ресурсів українська мова зміцнюється комунікативно в тому або тому регіоні та в державі загалом: саме цю тенденцію засвідчують дані масових опитувань загальними кількісними показниками, часто винесеними як заголовки в медіа, — наприклад, констатація зростання на 9 % частоти спілкування українською мовою (дані на 2022 р. порівняно з опитуванням 2017 р.)⁸.

Зміни у структурі населення України у зв'язку з початком повномасштабної російсько-української війни спонукали С.О. Соколову до дослідження мовної поведінки внутрішньо переміщених осіб, а також до аналізу наслідків масових міграційних процесів у мовній ситуації регіонів, які приймають переселенців. Відмінності в результатах цільових опитувань, проведених в Інституті української мови НАНУ у 2022 та 2024 роках, дали підстави для висновку про дві міграційні хвилі, що істотно вплинули на динаміку мовної ситуації в державі. Усупереч побоюванням, що притік значної кількості російськомовних громадян негативно позначиться на українськомовних середовищах західноукраїнських міст, куди постійно прибувають переселенці, дослідження С.О. Соколової підтверджують фундаментальні зрушення в мовній свідомості цієї категорії мовців, що зумовлюють їх частковий або й цілковитий перехід на українську мову в нових обставинах, пор.: «[...] респонденти значно частіше [...] або стали частіше спілкуватися українською мовою (57,5 %), або повністю перейшли на неї (23,8 %)»⁹. Світлана Олегівна наголошує, що хоч ці дані не є репрезента-

⁷ Соколова С.О. (20246). Сучасний підхід до вивчення мовної ситуації: слов'янський досвід і українські реалії. *Українська мова*, 2, с. 22.

⁸ Там само, с. 16.

⁹ Там само, с. 22.

тивними, вони, безумовно, засвідчують тенденції, які треба вивчати далі. Варто наголосити, що прагнення об'єктивно дослідити глибинну сутність будь-якого явища, пов'язаного з мовною взаємодією, і практичні кроки з його реалізації — переконливий запобіжник маніпулятивним інформаційним атакам підступного ворога, спрямованим на дестабілізацію внутрішньополітичної ситуації в Україні в умовах війни.

Прагнучи простежити зміни в мовній свідомості і мовній поведінці представників якомога ширшого кола соціальних груп, С.О. Соколова запропонувала оригінальну їх класифікацію, що, з одного боку, відповідає унікальній структурі соціуму в умовах війни (жодне інше європейське суспільство не має ані таких груп, ані проблем, із ними пов'язаних, ані умов спостерігати і вивчати відповідні соціальні феномени), а з іншого, — обґрунтовує потребу застосування різних методів збирання емпіричного матеріалу, спонукаючи дослідника до гнучкості та фахової винахідливості. Такими відмінними групами, які різною мірою доступні для дослідження, є «ті, хто:

- не змінювали місце проживання або вже повернулися до місця постійного проживання (переважно біженці першої хвилі з північного і центрального регіонів);
- змінили місце проживання зі східного і південного на центральний і північний регіони;
- змінили місце проживання зі східного і південного на західний регіон;
- перебувають на військовій службі (у зоні бойових дій і в різних регіонах України);
- перебувають за кордоном;
- проживають зараз у південному і східному регіонах (у контрольованих Україною районах, у зоні бойових дій, у зоні «нової» окупації);
- проживають у Криму і в зоні «старої» окупації;
- зараз перебувають у Росії»¹⁰.

Дослідниця наголошує, що лише всебічне обстеження мовного буття представників усіх цих груп може слугувати підставою для обґрунтованих висновків про тенденції розвитку мовної ситуації в державі та вірогідного соціолінгвістичного прогнозування.

Професор С.О. Соколова провадить активну науково-педагогічну діяльність. Під її керівництвом виконано й захищено 4 кандидатські та 1 докторську дисертацію, що впотужнило Київську соціолінгвістичну школу.

Отже, системні дослідження С.О. Соколової, спрямовані на вивчення мовної ситуації в умовах війни, закладають підґрунтя для соціолінгвістичного розпрацювання проблем стратифікації української мови, вивчення мовної поведінки громадян, які перебувають у процесі переходу від спілку-

¹⁰ Соколова С.О. (2024а). Соціолінгвістичне знання як рушій національно-мовної трансформації суспільства. С.О. Соколова (ред.), *Український етномовний континуум в умовах війни Росії проти України: монографія* (с. 25). Київ: Інститут української мови НАН України. (Електронне видання). <https://surl.li/uorvlp> (дата звернення: 20.04.2025).

вання російською мовою і двомовності до спілкування переважно українською мовою, проблем їхньої мовної адаптації. У полі зору дослідниці перебувають і проблеми функціонування української мови за кордоном, і розвиток мов національних меншин та їх взаємодія з державною українською мовою, що свідчить про струнку, продуману концепцію розгортання соціолінгвістичних досліджень і довгострокові перспективи напруму.

Статтю отримано 06.05.2025

Iryna Braha, Candidate of Sciences in Philology, Senior Researcher
in the Department of Stylistics, Language Culture and Sociolinguistics
Institute of the Ukrainian Language of the National Academy of Sciences of Ukraine
4 Mykhailo Hrushevskiy St., Kyiv 01001, Ukraine
E-mail: iibraha17@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-6903-0409>

Oksana Danylevska, Doctor of Sciences in Philology, Senior Researcher in the
Department of Stylistics, Language Culture and Sociolinguistics
Institute of the Ukrainian Language of the National Academy of Sciences of Ukraine
4 Mykhailo Hrushevskiy St., Kyiv 01001, Ukraine
E-mail: od3556261@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-7847-8499>

DEPTHS OF SOCIOLINGUISTICS
AND GRAMMAR IN THE RESEARCH
OF PROFESSOR SVITLANA OLEHIVNA SOKOLOVA